

BÖLÜM 162

AKCİĞER DIŞI TÜBERKÜLOZ

Sinan MERMER¹

Akciğer dışı tüberküloz (AD-TB), ülkemizde tüm TB hastalarının yaklaşık %35'inde görülür. Ülkemizde plevra TB'de kadın ve erkek oranı yaklaşık eşit iken, diğer akciğer dışı organ tüberkülozları kadınlarda daha sık görülmektedir. Çocukluk çağı TB'de AC TB ve AD TB oranları yaklaşık eşittir.

Akciğer dışı TB'de semptom ve bulgular tutulan organa göre değişir. Bazı hastalarda hiç semptom olmayabilir, özellikle bağışıklığı baskılanmış ve yaşlı hastalar sıklıkla semptomsuzdur. Objektif tanı için bakteriyolojik doğrulama ya da histopatolojik bulgular gerekir. Bu konuda daha ayrıntılı kaynaklar vardır.

AD-TB başlığı altında yer alan hastalıkların ülkemizde, en sık görüldenden en az görülene doğru sıralaması aşağıdaki şekildedir:

- Plevra TB (plörezi TB)
- Lenf bezi TB
- Gastrointestinal sistem TB

- Periton TB
- Genitoüriner TB
- Kemik-eklem TB
- Miliyer TB
- Santral sinir sistemi TB
- Perikard TB
- Diğer birçok organın tüberkülozu olabilir.

Not: AD-TB tedavilerinin ayrıntılarından klinik bilgilerden sonra bahsedilecektir.

1. PLEVRA TÜBERKÜLOZU

Genellikle ilk akciğer enfeksiyonundan birkaç ay sonra ortaya çıkar. Akciğerdeki komşu odağın plevraya açılması ile ya da lenfo-hematojen yayılım ile olmak üzere genellikle iki mekanizma ile oluşur. Plevra boşluğuna giren TB basili geç tip aşırı duyarlılık bağışıklık yanıtı yaratır.

Semptomları, akut ya da subakut olabilir ve tipik klinik bulgularla kendini gösterir.

¹ Uzm. Dr., Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji AD., sinanmermer@hotmail.com

KAYNAKLAR

1. Er AG, Süer Aİ, Yurteri AŞT, Babalık A, Yıldırım A, Öztomurcuk D, et al. Akciğer Dışı Tüberküloz. In: Kara F, editor. TC Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Tüberküloz Tanı ve Tedavi Rehberi. 2 ed. Ankara, Türkiye, 2019. p. 99-108.
2. Törün T. Akciğer dışı sistemlerin tüberkülozu. In: Özkara Ş, Kılıçaslan Z, editors. Tüberküloz. Toraks Kitapları. İstanbul, Türkiye, 2010. p. 329-50.
3. Iseman MD. Erişkinlerde Akciğer Dışı Tüberküloz. Klinisyenler için Tüberküloz Kılavuzu. İstanbul, Türkiye, 2012. p. 145-97.
4. Schlossberg D. Tuberculosis. 5 ed: McGraw-Hill, USA, 2006.
5. Özkara Ş, Türkkanı MH, Musaonbaşıoğlu S. Akciğer Dışı Tüberküloz. In: Akdağ R, editor. Tüberküloz Tanı ve Tedavi Rehberi. Ankara, Türkiye, 2011. p. 63-70.
6. Güler M. Tüberküloz plörezi. In: Özkara Ş, Kılıçaslan Z, editors. Tüberküloz. Toraks Kitapları. İstanbul, Türkiye, 2010. p. 275-90.
7. Gupta UA, Chhabra SK. Diagnosing tubercular pleural effusions. Chest. 2005;127(3):1078-9.
8. Wyser C, Walzl G, Smedema JP, Swart F, van Schalkwyk EM, van de Wal BW. Corticosteroids in the treatment of tuberculous pleurisy. A double-blind, placebo-controlled, randomized study. Chest. 1996;110(2):333-8.
9. Lee C-H, Wang W-J, Lan R-S, Tsai Y-H, Chiang Y-C. Corticosteroids in the treatment of tuberculous pleurisy: a double-blind, placebo-controlled, randomized study. Chest. 1988;94(6):1256-9.
10. Kumbasar ÖÖ. Lenf bezi tüberkülozu. In: Özkara Ş, Kılıçaslan Z, editors. Tüberküloz. Toraks Kitapları. İstanbul, Türkiye, 2010. p. 291-7.
11. Westerholm P, Ahlmark A, Massing R, Segelberg I. Sili-cosis and risk of lung cancer or lung tuberculosis: a cohort study. Environmental research. 1986;41(1):339-50.
12. Riquelme A, Calvo M, Salech F, Valderrama S, Pattillo A, Arellano M, et al. Value of adenosine deaminase (ADA) in ascitic fluid for the diagnosis of tuberculous peritonitis: a meta-analysis. Journal of clinical gastro-enterology. 2006;40(8):705-10.
13. Mert A. Miliyer Tüberküloz. In: Özkara Ş, Kılıçaslan Z, editors. Tüberküloz. Toraks Kitapları. İstanbul, Türkiye, 2010. p. 298-312.
14. Reuter H, Burgess LJ, Carstens ME, Doubell AF. Char-acterization of the immunological features of tuber-culous pericardial effusions in HIV positive and HIV negative patients in contrast with non-tuberculous effusions. Tuberculosis. 2006;86(2):125-33.
15. Mayosi BM, Ntsekhe M, Smieja M. Immunotherapy for tuberculous pericarditis. The New England journal of medicine. 2014;371(26):2534-.
16. Nahid P, Mase SR, Migliori GB, Sotgiu G, Bothamley GH, Brozek JL, et al. Treatment of Drug-Resistant Tuberculosis. An Official ATS/CDC/ERS/IDSA Clinical Practice Guideline. Am J Respir Crit Care Med. 2019;200(10):e93-e142.
17. Organization WH. Guidelines for treatment of drug-susceptible tuberculosis and patient care. 2017.
18. Mitchison D. The action of antituberculosis drugs in short-course chemotherapy. Tubercle. 1985;66(3):219-25.
19. Mitchison D. Modern methods for assessing the drugs used in the chemotherapy of mycobacterial disease. Journal of Applied Bacteriology. 1996;81:72S-80S.